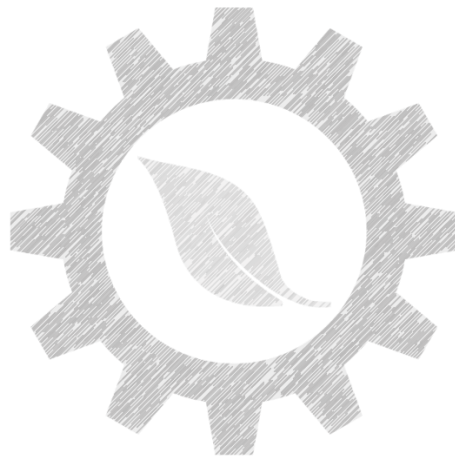

Verkþæarakista til að meta hversu tilbúnir innri frumkvöðlar eru til að safna hugmyndum með notkun nýsköpunartækja

Verkefni nr. 2020-1-IS01-KA204-065831

Verkefnið er styrkt af Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins. Framkvæmdastjórnin ber ekki ábyrgð á innihaldi, skoðunum eða notkun á því efni sem kemur fram í þessari útgáfu. Hún endurspeglar aðeins skoðanir höfundu.

Efnisyfirlit

Inngangur.....	3
Áætlun valin	4
Líkan fyrir sjálfbær fyrirtæki.....	5
Sjálfbærniyfirlýsingin	7
Nýsköpunarhæfniþrófið	8
Þörf fyrir sjálfbærni.....	9
Rætur sjálfbærnihugmyndar	11
Nýsköpunarsniðmátið.....	12
Frumgerð á mati á sjálfbærni.....	14

Inngangur

Tilgangur verkfærakistu SINTRA er að kynna verkfæri sem hægt er að nota til að meta frumkvöðlastarf innri frumkvöðla og hversu tilbúin fyrirtæki og stofnanir eru til að safna hugmyndum með sjálfbærni að leiðarljósi. Þessi matstæki geta hjálpað til við að nálgast nýsköpun á kerfisbundari hátt en áður, halda bókhald yfir árangurinn sem hefur náðst og hjálpa til við að finna nýjar nálganir í átt að sjálfbærni, bæði í umhverfislegu og efnahagslegu samhengi.

Eing og minnst hefur verið á er tilgangur áætlana sá að finna bestu leiðirnar og velja þær úr mörgum fýsilegum kostum. Þegar kemur að nýsköpunaráætlunum geta þær leiðbeint að langtímamarkmiðum. Almennt ætti að einblína á aðgerðir sem eru raunhæfar. Notkun tækja og mælinga til að komast í átt að nýsköpun sem miðar að sjálfbærni getur verið hjálpleg hvort sem er fyrir fyrirtæki og stofnanir en einnig í víðara samhengi umhverfislegrar sjálfbærni.

Til að nýsköpunar- og sjálfbærniáætlanir virki þurfa þær að vera samhljóma viðskiptaáætlunum og það þarf að vera hægt að innleiða þær átakalaust inn í almennt verklag. Skýr og greinargóð samskipti ásamt mælieiningum sem styðja við allar deildir fyrirtækisins þurfa að vera til staðar og þetta getur hjálpað fyrirtækjum að hefja og halda áfram með sjálfbærniáætlaða nýsköpun.

Hér verða kynnt nokkur nýtileg verkfæri sem hægt er að nota til að skilgreina og samstilla sjálfbærni- og nýsköpunaráætlanir, kortleggja ákvarðanir og fjarlægja helstu óvissupætti sem tengjast hugmyndum, áætlunum og fyrirtækinu sjálfu.

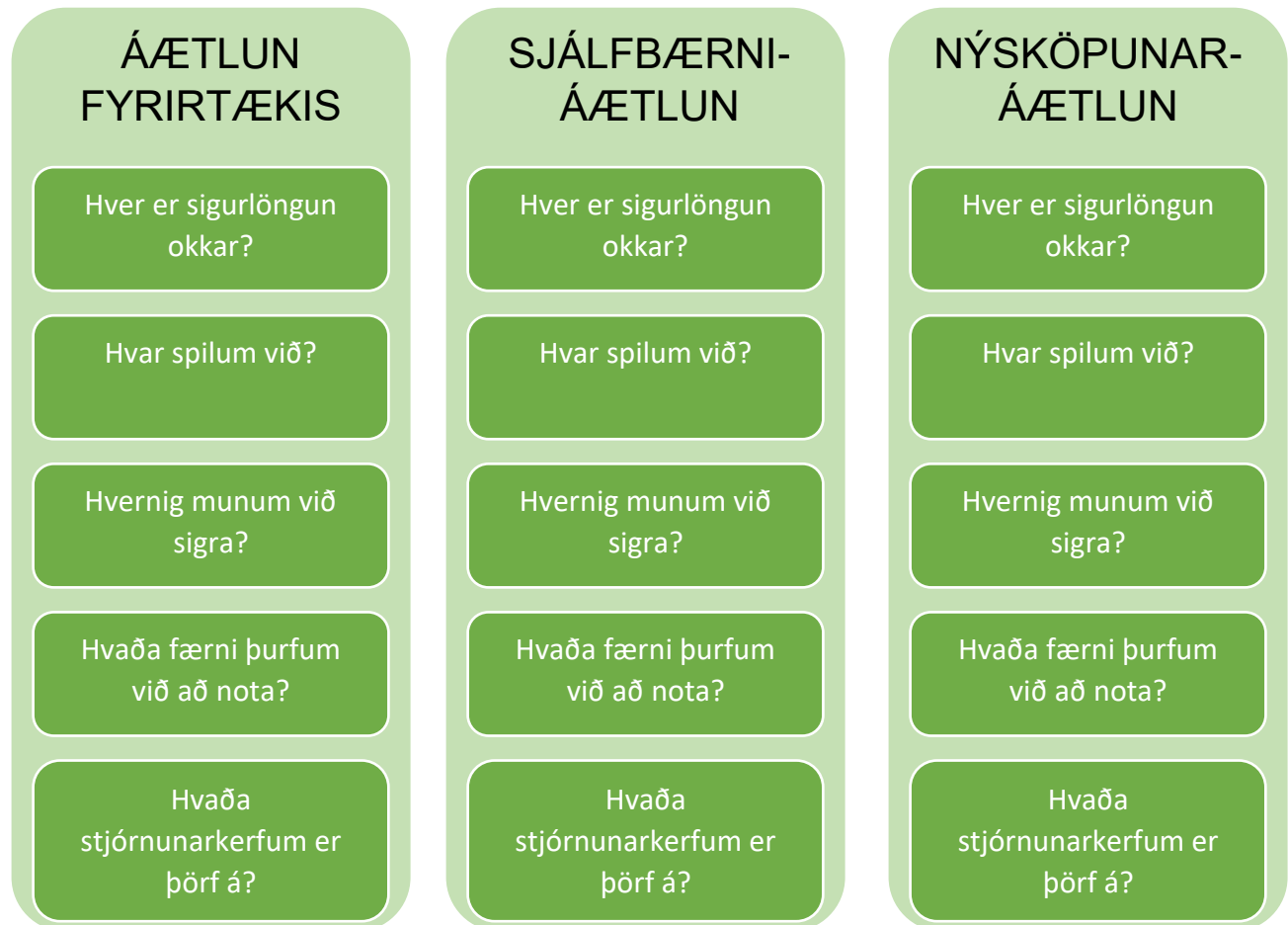
Nú er kominn tími til að prófa verkfærin í veruleikanum. Við vitum að mörg verkfæri fyrirfinnast og ekki öll verkfæri virka fyrir alla. Eins og áður hefur verið minnst á er tilgangurinn ekki að nota þau öll í einu heldur að velja þau sem passa þeim verkefnum sem unnið er að hverju sinni.

Áætlun valin

Við val á áætlun getur verið gott að nota *The Strategy Choice Cascade*. Það er líkan sem byggir á þekktum „leikið til sigurs“ kenningum, eftir Robert L. Martin og ber það nafn. *The Strategy Choice Cascade* er oft notað til að búa til áætlun, í mörgum liðum, sem byggir á fjölda spurninga.

The Strategy Choice Cascade býður upp á að nálgast áætlun á kerfisbundin hátt og hjálpar til við að:

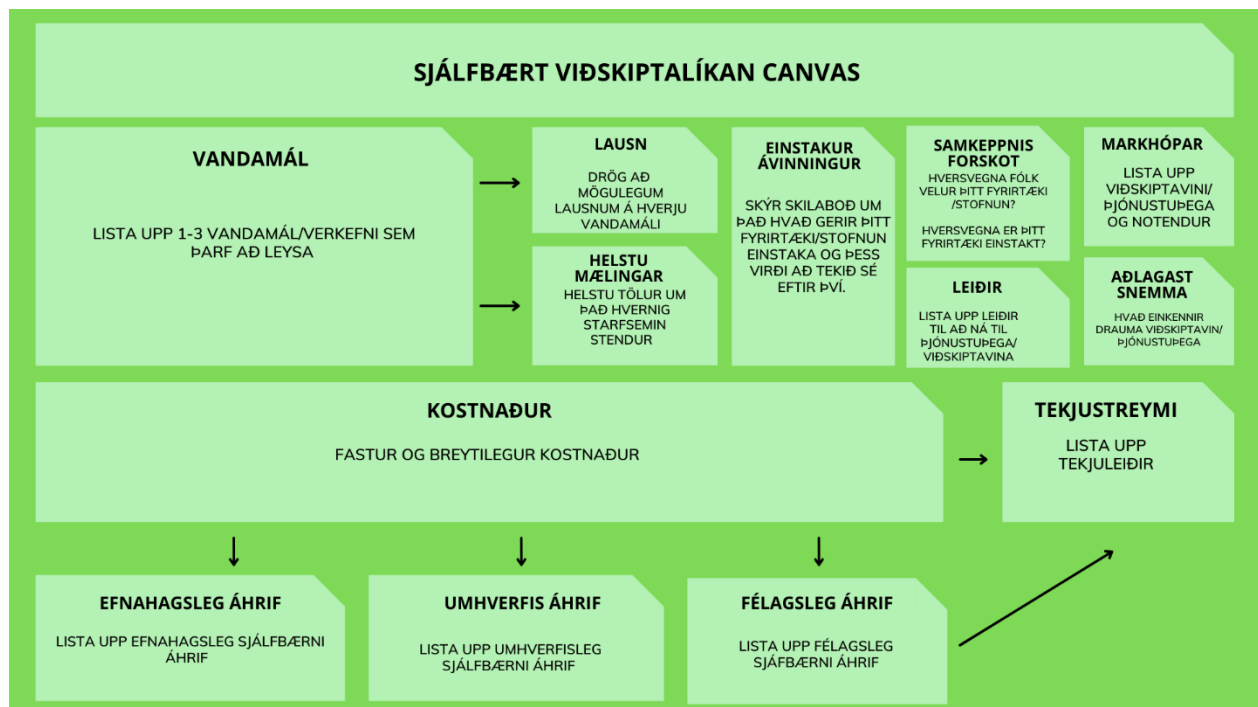
- 1) Ákvarða markmið til sjálfbærni
- 2) Skilgreina markaðs- og virðissetningar
- 3) Meta og þróa kjarnasvið fyrirtækisins
- 4) Koma á fót nýsköpunaraðferðum og -kerfum

Líkan fyrir sjálfbær fyrirtæki

Þegar búið er að svara spurningunum hér að ofan er kominn tími til að kortleggja ákvarðanir og lykिलályktanir sem tengjast viðskiptahugmyndinni.

Sustainable Business Model Canvas, eða sjálfbært viðskiptalíkan, er tæki sem hjálpar til við að skapa og innleiða sjálfbær nýsköpunarverkefni. Þetta er skema sem býður upp á lýsingu og líkingu á viðskiptamódelum sem eru bæði með nýsköpun og sjálfbærni að leiðarljósi. Öll fyrirtæki og stofnanir (frumkvöðlafyrirtæki, lítil og meðalstór fyrirtæki og stórfyrirtæki) sem vilja vinna að sjálfbærum nýsköpunarverkefnum geta notað sjálfbærnilíkanið til að skilgreina eða líkja eftir verkefnunum. Hægt er að nota skemað í hugarflæði þegar unnið er í vinnustofum, í innri nýsköpun í frumkvöðlafyrirtækjum eða til að endurhugsa viðskiptalíkon. Einnig er hægt að nota það til að kynna verkefni fyrir utanaðkomandi hagsmunaaðilum sem gætu haft áhuga á að taka þátt í þróun verkefnisins. Þegar sérstakur kafli um sjálfbærni hefur verið gerður er hægt að útskýra jákvæð áhrif á efnahagslega, umhverfislega og félagslega þætti allt frá sköpunarfasa verkefnisins. Þetta er mikilvægt til að innleiða raunverulega sjálfbær verkefni og til að hægt sé að mæla áhrifin sem tengjast sjálfbærni.

VERKFÆRAKISTA TIL AÐ META HVERSU TILBÚNIR INNRI FRUMKVÖDLAR ERU TIL AÐ SAFNA HUGMYNDUM MEÐ NOTKUN NÝSKÖPUNARTÆKJA

HEITI:		SIÁLFBÆRT VIÐSKIPTALÍKAN		
VANDAMÁL	LAUSN	EINSTAKUR ÁVINNINGUR	SAMKEPPNISFORSKOT	MARKHÓPAR AÐLAGAST SNEMMA
	HELSTU MÆLINGAR		LEIÐIR	
KOSTNAÐUR		TEKJUSTREYMI		
EFNAHAGSLEG ÁHRIF	UMHVERFISÁHRIF		FÉLAGSLEG ÁHRIF	

Sjálfbærniyfirlýsingin

Sjálfbærniyfirlýsingin færir rök fyrir verkefninu og er þróunaráætlun fyrir sjálfbærni miðuð nýsköpunarverkefni. Hún rökstyður opna nýsköpun og hjálpar til við að kynna verkefnið á skilvirkan máta. Þetta er yfirlýsing því að þarna er fjallað um trú og ætlun í sjálfbærni.

SJÁLFBÆRNI YFIRLÝSING

Nafn:

Dags:

Teymi:

- 1 AF HVERJU SJÁLFBÆRNI?
- 2 HVER ERU MARKMIÐIN?
- 3 HVER GETUR AÐSTOÐAÐ VIÐ AÐ NÁ ÞEIM?
- 4 HVAR ER VIRÐIÐ SKAPAÐ?
- 5 HVERNIG NÁUM VIÐ MARKMIÐUNUM?

1

ÞÍNAR PÆLINGAR

2

3

ÞÍNAR PÆLINGAR

4

5

ÞÍNAR PÆLINGAR

Nýsköpunarhæfniprófið

Nýsköpunarfærniþróf SINTRA-verkefnisins metur færni innri frumkvöðulsins með tilliti til teymis, fyrirtæki eða annað samstarf. Í prófinu er hægt að komast að því í hverju þátttakendur í verkefninu eru góðir, það fjallar um samstarf og þá þætti sem þátttakendur eru ekki góðir í og hvernig hægt er að nota samstarf til betri útkomu í verkefninu.

Nýskapandi hæfni - Próf

	MJÖG SAMMÁLA (10 stig)	SAMMÁLA (5 stig)	ÓSAMMÁLA (0 stig)	
S1 Ég er einstaklingurinn sem aðrir reiða sig á til að láta hluti gerast.	☐	☐	☐	 <p>SÁ SEM FRAMKVÆMIR S1+S2+S3=.....pts</p> <p>SÁ SEM HLÚIR AÐ S4+S5+S6=.....pts</p> <p>SÁ SEM HEFUR ÁHRIF S7+S8+S9=.....pts</p> <p>SÁ SEM VIRKJAR S10+S11+S12=.....pts</p> <p>SÁ SEM KANNAR S13+S14+S15=.....pts</p> <p>SÁ SEM MYNDAR TENGSL S16+S17+S18=.....pts</p> <p style="margin-top: 20px;">Þín niðurstaða.....</p>
S2 Mér gengur vel að miðla og semja í pólitísku umhverfi innan fyrirtækisins/stofnunarinnar.	☐	☐	☐	
S3 Ég held jákvæðu viðhorfi og húmor, jafnvel þó að á reyni.	☐	☐	☐	
S4 Ég hef ánægju af því að hjálpa öðrum við að ná árangri.	☐	☐	☐	
S5 Mér finnst auðvelt að meta hvað það er sem aðrir í teyminu þarfnast og vilja.	☐	☐	☐	
S6 Ég kem fljótt auga á það ef einhverjum í teyminu líður óþægilega.	☐	☐	☐	
S7 Mér líður vel með að vera málsvari fyrir teymið mitt.	☐	☐	☐	
S8 Ég hjálpa öðrum að opna sig og deila því sem þeir eru í raun að hugsa.	☐	☐	☐	
S9 Ég hef hæfni til að koma auga á mikilvægar staðreindir og yfirfæra þær í áhugavert samhengi.	☐	☐	☐	
S10 Mér líkar að hefjast strax handa þegar nýtt verkefni hefst.	☐	☐	☐	
S11 Annað fólk hefur tilhneigingu til að fylgja minni handleiðslu.	☐	☐	☐	
S12 Teymisfélagar leita eftir aðstoð minni, ráðum og treysta tillögum mínum.	☐	☐	☐	
S13 Ég hef hæfni til að finna margar hugsanlegar lausnir þegar staðið er frammi fyrir nýjum áskorunum.	☐	☐	☐	
S14 Teymisfélagar biðja mig oft um hjálp við mótun hugmynda.	☐	☐	☐	
S15 Ég bý yfir mikilli forvitni varðandi undirliggjandi ástæður vandamála.	☐	☐	☐	
Q16 Ég hef ánægju af því að kynna fólk úr atvinnulífinu hvert fyrir öðru.	☐	☐	☐	
Q17 Ég leitast við að finna sameiginlegan skilning í hópsamræðum.	☐	☐	☐	
Q18 Ég virði skoðanir annarra, jafnvel þó ég sé ekki sammála þeim.	☐	☐	☐	

Þörf fyrir sjálfbærni

Árangursrík nýsköpun fullnægir þörfum, raunverulegum og sértækum notendapörfum, sem er ekki mætt nú þegar eða sem hægt er að mæta betur. Þetta tæki hjálpar til við að skilgreina notendapörf sem ekki er mætt og mun sjálfkrafa ýta undir hugmyndir og nýsköpun sem eiga við.

Hægt er að nota þetta tæki í vinnustofum þegar búið er að greina rannsóknir eða álit sem til staðar eru vegna þessarar notendapörfar sem ekki er mætt.

Til að það sé hægt er mikilvægt að svara nokkrum spurningum:

1) Hver hefur þessar þarfir?

Eins mikið af notendaupplýsingum og er mögulegt er safnað. Hægt er að nota *Personas* ef þörf er á. Hvað hvetur þá? Hvað aðgreinir þá? Hvað heldur þeim vakandi á nóttunni? Teiknið eða finnið mynd af notanda og gefið honum nafn.

2) Hvaða þörfum þeirra er ekki mætt?

Þetta er skilgreint með eins mikilli nákvæmni og hægt er ásamt því að reynt er að komast að rótum vandans. eru þarfirnar nýjar, umhugsunarverðar, skýrar og skrifaðar á einfaldan hátt. Ein tækni til að skilgreina þarfir sem ekki hefur verið mætt er að spyrja aftur og aftur „hvers vegna“ þangað til grunnvandamálið er fundið.

3) Hvernig er þessum þörfum mætt núna?

Hvaða lausnir eru til staðar? Þetta eru mögulega lausnir sem notendur sætta sig við til að komast fram hjá eða í kringum vandamálið. Þessar lausnir gefa vísbendingar um hvernig nýja uppfinningin þarf að virka. Ef notendur hafa ekki þeirra eigin lausnir, hvað neyðast þeir til að gera í staðinn? Eða gera þeir ekkert?

4) Af hverju hefur þessum þörfum ekki verið mætt?

Af hverju hefur þú (eða samkeppnisaðilar) ekki fundið það upp sem mætir þessum þörfum? Er t.d. skortur á tækniþróun eða eru lausnirnar of dýrar? eru þetta nýjar þarfir?

5) Af hverju er mikilvægt að mæta þessum þörfum?

Færið rök fyrir því af hverju það að mæta þessum þörfum er mikilvægast af þeim þörfum sem hafa verið skoðaðar. Það þarf að magngera mikilvægið fyrir sjálfum sér, samstarfsaðilum, viðskiptavinum og markaðnum í heild. Er þetta verulegt tekjutækifæri? Mun það opna fyrir nýja markaði? Gæti þetta umbreytt vörumerkinu þínu? Hvaða áhrif hefur þetta í samhengi við sjálfbærni?

Dörf fyrir sjálfbærni

Nafn:

Dags:

Teymt:

1 Skilgreindu þörfina fyrir sjálfbærni
(Með mest 10 orðum)

2 Hver hefur þessar þarfir?

3 Af hverju hefur þessum þörfum ekki verið mætt?

4 Af hverju hefur þessum þörfum ekki verið mætt?

5 Af hverju er það mikilvægt að mæta þessum þörfum?

5

Rætur sjálfbærnihugmyndar

Hægt er að lýsa hugmyndum á margan hátt. Rætur sjálfbærnihugmyndar er góð leið til að skilgreina hugmynd, gagnort, kjarnyrnt og í stuttu máli. Það er mikilvægt að geta gert þetta þar sem þessi leið mun hjálpa til við að muna hugmyndina, tjá öðrum hana og taka ákvarðanir varðandi hana.

Finnið grípandi titil. Hugmynd með grípandi titli virðist oft þróa líf á eigin forsendum innan fyrirtækja þar sem hugmyndir með léleg nöfn virðast oft gleymast eða litið er framhjá þeim.

Hver er hugmyndin í stuttu máli? Skriðið eina stutta setningu sem lýsir hugmyndinni og inniheldur kostina sem hún hefur í för með sér fyrir notendur.

Hvaða þörfum mætir hugmyndin? Hver er hin raunverulega notendþörf sem þessi hugmynd mætir? Teiknið upp hugmyndina. Verjið tíma til að tengja hugmynd og mynd til að lífga hana við.

RÆTUR SJÁLFBÆRNIHUGMYNDAR

Nafn:

Dags:

Teymi:

- 1 GEFUM ÞESSARI SNILLDAR HUGMYND GRÍPANDI TITIL
- 2 HVER ER HUGMYNDIN Í STUTTU MÁLI?
- 3 HVADA SJÁLFBÆRNIÞÖRFUM MÆTIR HUGMYNDIN?
- 4 TEIKNAÐU UPP HUGMYNDINA HÉR

Nýsköpunarsniðmátið

Nýsköpunarsniðmátið hjálpar til við að skýra og tjá hugmynd og gera „lyfturæðu“ sem réttlætir fjárfestingu í tíma og peningum til að ná fram markmiðum sem tengjast ólíkum þáttum sjálfbærni. Að skrifa og æfa stutta lyfturæðu hjálpar til við að gera hugmyndina skýrari, laða að samstarfsfélaga eða fjárfestra og skapa áhuga innan fyrirtækja og stofnana.

Eftirfarandi sniðmát er gott til að koma fyrirtæki eða hugmynd á framfæri. Best er að lyfturæðan sé stutt, eða um þrjár mínútur. Því er mikilvægt að forðast of miklar tækniútskýringar og of mikið af fjárhagsútskýringum og einblína á að segja góða sögu.

- 1) Nafn, nafn fyrirtækis eða nafn vörunnar.

Minnisstætt nafn er ótrúlega góð leið til að lyfta upp nýsköpunarhugmynd innan fyrirtækis eða stofnunar.

- 2) Hvaða vandamál er verið að leysa?

Sagan hefst með því að segja frá skýrri og mikilvægri þörf hóps notenda sem ekki er mætt. Notið dramatískar staðreyndir eða persónulega frásögn í kynningunni.

- 3) Hvernig leysum við vandann?

Hér er því lýst hvernig ný eða sérstök tækni, þjónusta eða hegðun, mætir þörfum notenda. Því er lýst nákvæmlega hvernig nýsköpunin virkar, á einföldu og ótæknivæddu tungumáli. Fjallað er um mögulega neikvæða þætti og skýrt út hvers vegna þeir eru ekki vandamál.

- 4) Viðskiptalíkan

Hvernig skapar nýsköpunarhugmyndin nýjar tekjur? Hér þarf að verja tíma í að hugsa í gegnum fjárhagslega þætti hugmyndarinnar og hvernig fjárfestingar geta skilað sér fyrir mögulega viðskiptafélaga.

- 5) Af hverju ólíkt?

Hugmyndinni er lýst í einni setningu sem skilgreinir grunnhugmyndina og skýrir út hvers vegna hún er betri en samkeppnisaðilarnir eða núverandi vörur eða af hverju hugmyndin nær sjálfbærnimarkmiðum á skilvirkari hátt.

- 6) Beiðnin

Að lokum er skilgreint hvers er ætlast af áhorfendum, hvort sem það er tími, peningar, samstarf eða aðrar gerðir skuldbindinga.

NÝSKÖPUNARSNIDMÁTID

Nafn:
Dags:
Teymt:

1 Nafn, nafn á fyrirtæki eða vörmerki fyrir nýsköpunarhugmynd

2 Hvaða vandamál er verið að leysa?

3 Hvernig leysum við vandamálið?

4 Viðskiptalíkan

5 Af hverju ólíkt?

6 Beiðnin

Frumgerð á mati á sjálfbærni

Þessi aðferð er hönnuð fyrir vinnustofur eða netumhverfi. Aðferðirnar frumgera fjóra snertifleti: Áþreifanlega hluti, upplýsingar, fólk og á netinu. Einn eða fleiri þessara þátta er valinn og mikilvægt er að vinnustofan hafi allt til taks ásamt því að sjálfbærni miðun hefur verið tekin til greina.

Frumgerð á mati á sjálfbærni

Nafn:

Dags:

Teymi:

- 1 Hvaða hugmynd gerum við frumgerð að?
- 2 Hverju breytum við til að mæta sjálfbærni?
- 3 Hvað verður óbreytt?
- 4 Hakaðu í Stop/Áfram/Endurgera boxið

S Á E